

A régész szlovák, a segítői román diákok a nagylaki ásatáson

Érdekes honfoglalás kori magyar sírokra bukkantak a romániai Nagylak líceumának diákjai, tanáruk, a szlovák származású Husarik Pavel és a magyar Orbán Katalin tanárnő segítségével. A régész szlovák, a segítői román diákok a nagylaki ásatáson

Érdekes honfoglalás kori magyar sírokra bukkantak a romániai Nagylak líceumának diákjai, tanáruk, a szlovák származású Husarik Pavel és a magyar Orbán Katalin tanárnő segítségével. A román diákok élvezték a munkát, tanítási időben is az ásatáson segédkezhettek. A magyarországi Nagylak polgármestere magánemberként százezer forintot adott a munka folytatására.

Csupán néhány száz méternyire húzódik a határ, a szomszédos kukoricaföld után már a magyarországi Nagylak házainak cserepei piroslanak, akár át is kiálthatnánk a magyar portákra. Itt bukkantak több mint ezeréves leletekre a helybeliek, a szakértők véleménye szerint honfoglalás kori magyarok sírjai kerültek nemrég napvilágra.

Tanítási időben is ástak

Nagylak középiskolájának, a J. G. Tajovski Líceumnak két pedagógusa vezet körbe a kutatási területen, a feltárás vezetője, az egyébként szlovák származású Husarik Pavel az iskola történelemtanára, de a régészeti munka iránti lelkesedés fűti Orbán Katalint is, aki szintén az iskolában tanít. Megtudjuk: hat éve sejtik, hogy érdekes sírok lehetnek itt, és három esztendő telt már el azóta, hogy az első csontok előbukkantak. Az utóbbi hónapok izgalmasan teltek a nagylaki diákok számára, hiszen bekapcsolódhattak a feltárási munkába: történelemtanáruk vezetésével ők hozhatták a felszínre a nagy számban előforduló, ezeresztendős maradványokat.

– Féltucatnyi sírt sikerült feltárnunk, és igen gazdag leletanyagra bukkantunk a diákok segítségével, akik iskolaidőben is mentességet kaptak a tanulás alól, ha megfogták az ásót, a lapátot, és a szakszerűen feltárt csontok tisztogatását is vállalták. Biztos, hogy magyar sírokra bukkantunk, hiszen a temetkezés módja erre utal, a korszak pedig a honfoglalás évszázada, hiszen a legtöbb temetkezési helyen lócsontokat is találtunk az emberi maradványok mellett. Rendkívül nagy volt a megmozgatott föld mennyisége is, hiszen a tanulókkal együtt először egy 62 méter hosszú és 80 centiméter széles kutatóárkot tártunk fel, így bukkantunk az első, teljes sírra – foglalta össze a régész-pedagógus, aki fel is sorolta a tárgyi leletek fajtáit: vas lószerszámok, bronz és réz dísz tárgyak, karperecek, hajcsatok, fibulák és gombok, nyílhegyek és két igen értékes, repülő madarat – talán turult – formázó ékszer rejtezett ezer éven át a föld alatt negyven-ötven centire.

A leleteket Aradra viszik

Ez egyébként egy vályogvető hely mellett található: az agyagos talajba vájt gödrökhöz közel, az ásatástól száz méternyire most is téglarakások száradnak. Így kész csoda, hogy az utóbbi évszázadokban nem dúlták szét hozzá nem értő kezek a sírokat. Igaz, azt sem lehet tudni, hogy véletlenül mennyi leletet tettek tönkre az utóbbi eltelt évezredben. Az agyagbányászat eredményeképp azonban jelentősen elvékonyodott a talajtakaró a csontok felett is, ami nagyban segítette az önkéntes régészek munkáját. A helyszínre látogató aradi múzeum vezetői elmondták: szakmai szempontból a kezdetektől nyomon követik a munkálatokat, de jelenleg sajnos nincsenek anyagi forrásaik a feltárás támogatására.

Hugel Petartól, a múzeum vezetőjétől megtudtuk: a kincseket intézményük befogadta, megőrzésüket vállalja, de egyelőre nem tervezik állandó tárlat megnyitását. A régész kiemelte: már felvették a kapcsolatot a szegedi és a békéscsabai múzeum munkatársaival, így elképzelhető, hogy egy román–magyar kutatócsoport dolgozhat tovább a feltáráson. Az biztos,

hogy még idén hívnak egy magyar antropológust, hogy elemezze a leleteket, hiszen ilyen szakemberrel a múzeumuk nem rendelkezik.

Josif a magyar harcosról

– Először egy lókoponyára bukkantunk, azután kezdett kibontakozni az emberi csontváz, igen izgalmas volt a munka – osztotta meg velünk tapasztalatait a középiskolás Josif Kositiak, akit az a szerencse ért, hogy tanára vezetésével a teljesen épen maradt csontozatú vitéz sírját tárhatta fel. – A lókoponya a harcos jobb lábánál fekszik, míg a bal lábához egyéb lócsontokat fektettek, ez is bizonyítja származását. Kezei a mellkasán keresztben fekszenek, és a lovasnomád népek szokásainak megfelelően arcát napkelet felé fordították. A temetkezési rendnek megfelelően úgy véljük, hogy az augsburgi csatát követően Taksony vezér egyik embere telepedett meg nemzetségével ezen a vidéken 955 körül. Érdekes, hogy természetesen igen szálal lehetett a harcos, hiszen csupán a csontváza 180 cm hosszú, és hasonlóan méretes a többi maradvány is.

Vasile Ciceac, a romániai Nagylak polgármestere örül, hogy ezzel a nagyszerű lelettel is erősödött a kapcsolat a magyar és a román település között. Külön örömmel nevezte, hogy középiskolások végezték a munka oroszlanrészét, ennek fejében az önkormányzat vezetője könyvekkel jutalmazta meg az ifjú régészeket. A múzeumigazgató javaslatai alapján a csontokat még a tél beállta előtt összegyűjtik, és a katolikus temetőben helyezik végső nyugalomra.

Nagylak polgármestere is támogatja

Kocsis István, a magyarországi Nagylak polgármestere is ellátogatott a héten a falujától egyébként alig egy kilométernyire feltárt sírokhoz, és támogatásáról is biztosította a kutatást vezető Husarik Pavelt: magánszemélyként százezer forintot ajánlott föl a munkák folytatására. A régésztől megtudtuk: ebből még idén, egy hétig folytathatják a feltáró munkát. Kocsis István hangsúlyozta: külön öröm, hogy ez az ásatás a két település három nemzetiségének közös ügye.

Illyés Szabolcs